

Statistisk sentralbyrå
E-post: ssb@ssb.no

Deres ref. 26/66

Oslo, 4. juni 2026

Høringsuttalelse – Forskrift om opplysningsplikt for transaksjonsdata

1. Innledning

Det vises til høringsnotat av 8. april 2026 om forslag til forskrift om opplysningsplikt for transaksjonsdata fra banker og dagligvareaktører, med høringsfrist 4. juni 2026.

Formålet med forskriften er å etablere et hjemmelsgrunnlag for innhenting av kvitteringsdata og betalingstransaksjonsdata for å forberede kvaliteten på offisiell statistikk om forbruk og kosthold.

I forslag til ny forskrift § 2-1 kreves det at dagligvareaktørene skal rapportere alle enkeltransaksjoner fra alle kassapunktene (posLog) til SBB.

Alle våre samvirkelag er eid av medlemmene sine, og disse samvirkelagene eier Coop Norge SA (fellesorganisasjonen) som avgir svar på høringen.

Som kjent har Coop stilt seg kritisk til personvernkonsekvensene ved pålegg om utlevering av kvitteringsdata siden 2014. Det er en positiv og nødvendig utvikling at det er utarbeidet et forslag til forskrift som eksplisitt beskriver grunnlaget og omfanget av opplysningsplikten for kvitteringsdata.

Som påpekt i vår e-post til SSB den 12. mars, anser vi pålegg om utlevering av kvitteringsdata og den etterfølgende sammenstillingen som et inngrep i personvernet til våre medeiere og kunder. Vi stiller spørsmål ved om inngrepet er forholdsmessig opp mot samfunnsgodet som skal oppnås.

Overføring av et titalls millioner kvitteringer per måned fra én dagligvareaktør, som del av en løpende og omfattende datainnsamling, fremstår som et betydelig inngrep i den enkeltes personvern.

Selv om formålet er å forbedre statistikkgrunnlaget, bør det stilles spørsmål ved om et så omfattende og detaljert datagrunnlag er nødvendig for å oppnå tilstrekkelig statistisk kvalitet. Etter et forholdsmessighetsprinsipp må SSB vurdere om et mindre inngripende tiltak – som utvalgsbasert innsamling eller et høyere aggregeringsnivå før overføring – er tilstrekkelig.

2. Overordnede merknader om dataminimering

Vårt hørings svar tar for seg omfanget av innrapporteringen. Coop har følgende forslag til dataminimering som begrenser rapporteringsplikten:

- a) **Dagligvarekjeder:** Coop legger til grunn at kvitteringsdata fra Obs-kjeden (den eneste hypermarkedkjeden i Norge) ikke blir overført til SSB, da disse omfatter både faghandelsprodukter (non-food) og dagligvarer på samme kvittering. Det kan være utfordrende å skille disse produktene. Ved å oversende slike kvitteringer vil SSB motta flere opplysninger enn det som er formålet. På denne bakgrunn bør all handel fra Obs-kjeden ekskluderes fra datagrunnlaget. SSB vil motta tilstrekkelig kvitteringsdata for å utføre en god statistikk, uten at Obs-kjeden inkluderes.
- b) **Betalinger med debetkort:** Rapporteringsplikten fra bankene gjelder kun til *debetbetalinger*. Coop har mulighet til å differensiere kvitteringsdata basert på betalingsmiddel, og vil derfor kun rapportere på kvitteringsdata betalt med debetkort via BankAxept.
- c) **Avgrenset mot sensitive varegrupper:** Coop selger varegrupper som kan anses som sensitive, for eksempel glutenfrie produkter og apotekvarer som graviditetstester o.l. Kvitteringer som inneholder slike varegrupper, bør ekskluderes fra datagrunnlaget – så tidlig som mulig i prosessen, ettersom systematisk behandling av opplysninger som dette kan oppleves særlig inngripende. Selv om kvitteringene i utgangspunktet er anonyme, kan enkelte kjøp – særlig i små lokalsamfunn – innebære risiko for indirekte identifisering.
- d) **Avgrenset mot sårbare kategorier av registrerte:** Bankene har ulik praksis for aldersgrensen for bankkort, men det er kjent at bankkort tilbys til barn under ti år. Barn er en sårbar gruppe registrerte som har krav på et særlig vern av sine personopplysninger og det bør iverksettes tiltak for å beskytte denne kundegruppen. Basert på dette bør SSBs mulighet til å sammenstille kvitteringsdata med betalingstransaksjonsdata fra barn bør utelukkes i sin

helhet. Vår anbefaling er at barns betalingstransaksjonsdata unntas fra opplysningsplikten.

- e) **Alternativ metode for datainnsamling til Nanoutvalget:** For å ivareta dataminimeringsprinsippet bør det vurderes å matche et mindre utvalg (1 %) av kvitteringsdata mot alle (100 %) betalingstransaksjonene, fordi man allerede vet at det finnes en matchende betalingstransaksjon til Nanoutvalget. Deretter kan butikk-id, beløp og tidspunkt brukes til å identifisere sannsynlige treff med høy sikkerhet. Et slikt utvalg vil gi et tilstrekkelig grunnlag (1-2 % match), uten at dagligvareaktørene må utlevere unødvendig store datamengder.

3. Generelle vurderinger

Våre generelle tilbakemeldinger:

- a) **Kunders betalingsadferd:** Ettersom kun kontantbetaling og kredittkort-betalinger unntas fra datagrunnlaget, er det en risiko for at kunder tilpasser hvordan de betaler for dagligvarer for å unngå sammenstilling. Omfattende endringer i valg av betalingsform er verken ønskelig eller heldig. Coop vil måtte informere kunder og medeiere om at valg av betalingsmetode kan få betydning for om SSB kan sammenstille den enkeltes handleadferd med vedkommendes betalingstransaksjoner.
- b) **Internkontroll:** Det forutsettes at SSB har god internkontroll som er egnet for ekstern etterprøving, herunder kontroll fra tilsynsmyndigheter. Dette er avgjørende for å sikre etterlevelse av at de tekniske og organisatoriske sikkerhetstiltak, herunder kryptering, loggføring og bruk av forhåndsgodkjente skript.
- c) **Sikkerhet og beredskap:** I et totalforsvarsperspektiv er dagligvareforsyningen en samfunnskritisk funksjon. Detaljert, aggregert kunnskap om varestrømmer, lagerstatus, forbruksmønstre og generell forsyningstilstand er etterretningsinformasjon av strategisk verdi. Ved å samle informasjon fra hele sektoren hos SSB, øker målattraktiviteten og dermed sannsynligheten for cyberangrep - med påfølgende kompromittering av sensitiv informasjon. For å redusere denne risikoen må det etableres minimumskrav til IKT-sikkerhet (basert på risikovurderinger), tilgangsstyring og sikker overføring, samt at ansvarsforholdet ved uønskede hendelser er avklart.
- d) **Urealistisk tidsfrist og ressursbehov:** Tidslinjen for utvikling av en løsning fremstår som urealistisk gitt fristen 1. august 2026. Det er grunn til å stille

spørsmål ved om SSB undervurderer ressursbehovet knyttet til etablering og drift av stabile API-løsninger (Altinn 3), samt sikring av vedvarende god datakvalitet. Coop kan ikke gjenbruke tidligere løsninger etablert i 2022, da disse er erstattet av ny teknologi. En ny løsning må derfor utvikles.

SSBs forslag vil etter vår vurdering kunne medføre økning i administrative oppgaver. For Coop innebærer dette økt ressursbruk. Nye krav bør derfor ledsages av tilstrekkelig overgangsordninger og veiledning. Forskriften bør derfor tidligst tre i kraft 1. januar 2027.

- f) **Tilbakevirkende kraft:** Forskriften legger opp til tilbakevirkende kraft fra 1. januar 2026. Dette er svært uvanlig, og det bør derfor avklares om det foreligger tilstrekkelig rettslig grunnlag for en slik løsning. Tilbakevirkende anvendelse kan innebære uforutsigbar behandling av personopplysninger for de registrerte, som på tidspunktet for handelen ikke hadde grunnlag for å forutse at valg av betalingsmetode eksempelvis kunne påvirke hvorvidt SSB kan sammenstille deres handleadferd med betalingstransaksjonsdata.

4. Øvrige merknader

Den 12. mars 2026 ba Coop om nærmere presisering av enkelte forhold for at vi skulle få bedre forståelse for forslagene. Vi mottok svar fra SSB den 19. mars 2026 hvor det fremgikk at høringsnotatet ville gi svar på en del av våre spørsmål. Vi påpeker at det er flere av våre tilbakemeldinger og spørsmål som kun delvis har blitt besvart, herunder:

1. Oversikt over dataflyten som beskriver hvert enkelt steg i prosessen
2. Nærmere beskrivelse av den konkrete risikovurderingen (DPIA) og tiltakene for å redusere personvernulempene
3. Definisjon av sosioøkonomiske husholdningskarakteristika
4. Forslag til alternativt datauttrekk som medfører en betraktelig reduksjon av antall kvitteringsdata som inngår i opplysningsplikten til dagligvareaktørene
5. Avklaring av rapporteringsplikt for samvirkeforetak

5. Avslutning

Oppsummert mener Coop at forslaget, slik det foreligger, fortsatt vil innebære et uforholdsmessig inngrep i personvernet til en vesentlig del av befolkningen dersom det vedtas. Coop kan ikke se at det er foretatt tilstrekkelige vurderinger av de personvern-messige konsekvensene.

Forslaget legger opp til mer omfattende innsamling av personopplysninger om enkeltpersoners handleadferd enn det som fremstår som nødvendig for å oppnå forskriftens formål. Dette reiser spørsmål knyttet til etterlevelsen av grunnleggende personvernprinsipper, særlig dataminimering.

Videre mener Coop at det er behov for klarere hjemmelsgrunnlag i forskriften og tydeligere begrensninger i hvilke opplysninger som skal utleveres. Dette er nødvendig både av hensyn til kravet om dataminimering og for å sikre tilstrekkelig forutberegnelighet for de pliktsubjektene forskriften retter seg mot.

Coop understreker at hovedbekymringen gjelder de personvernmessige konsekvensene for medeiere og kunder.

Vi stiller oss positive til videre dialog dersom det er behov for ytterligere utdyping av våre synspunkter.

Med vennlig hilsen

Coop Norge SA

Ulrik Fredrik Thyve
Ulrik Fredrik Thyve (Jun 4, 2026 14:07:10 GMT+2)

Ulrik Fredrik Thyve

Leder Virksomhetsstyring